

PASTIRSKI PSI – VARUHI ČREDE

Karmen Zahariaš

September 2013

LASTNOSTI PASTIRSKEGA PSA

POZOREN do črede in okolice, **ZAŠČITNIŠKI** do črede in teritorija,
VREDEN ZAUPANJA - miroljuben do živali v čredi

Dober pastirski pes ob drugih zaščitnih ukrepih učinkovito zmanjšuje škode, saj s svojo prisotnostjo na pašniku plenilce opozarja in odvrača od napadov.

KAKO DO UČINKOVITEGA PASTIRSKEGA PSA?

1) PRIROJENE LASTNOSTI

2) ODRAŠČANJE V ČREDI

- umestitev pri 7-8 tednih
- močna socialna vez

3) DOSLEDNA VZGOJA

- **usposabljanje** pastirskih psov se zelo razlikuje od učenja poslušnosti, lova in zganjanja črede.
 - **nujen nenehen nadzor** (preprečevanje neželenih navad; **KOREKCIJE**)
 - čredo lahko začne učinkovito braniti šele pri 1-3 letih
-
- Pes se uči od drugih delovnih psov
 - Kastrirani psi /sterilizirane psice enako učinkoviti.

1. PRIROJENE SPOSOBNOSTI

RAZLIČNO POUDARJENI NAGONI

PASTIRSKI PSI:

- slabo izražen lovski nagon
- izrazit obrambni nagon
- zelo močan krdelni nagon

OVČARSKI PSI:

- močan lovski nagon
(zalezovanje, pregon),
- močan obrambni nagon
- močan krdelni nagon

PSI ZA LOV:

- močan lovski nagon,
(različno poudarjeni elementi)
- močan obrambni nagon
- različno močan krdelni n.

NEKAJ PASEM PASTIRSKIH PSOV

kraševcec

tornjak

šarplaninec

maremansko-abruški
pastirski pes

kuvasz

komondor

pirenejski
planinski pes

tibetanski mastif

srednjeazijski ovčar
(volkodav)

ZNAČILNOSTI PSOV PASTIRSKIH PASEM

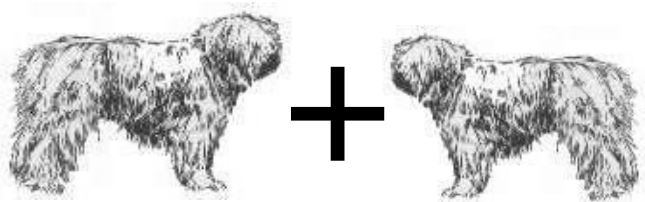
V telesni zgradbi in vedenju veliko več podobnosti kot razlik.

- veliki, težki, čokati in čvrsti
- velika glava, povešeni uhlji, močan gobec
- vzdržljivi, zaščitniški, odločni, vztrajni
- mirni, a vselej čuječi
- trden, uravnovešen značaj
- samozavestni, neodvisni, težko uklonljivi
- sposobnost za skupinsko delo (hierarhija, sorodstvo)
- imajo radi rutino, red
- zaznavajo razporeženje črede
- močan materinski nagon (tudi samci)
- **ZELO OKRNJEN PLENSKI NAGON !**

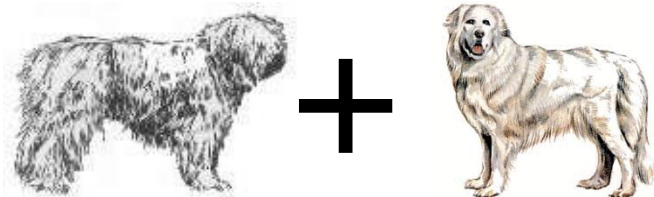
TIPIČNA VEDENJA ODRASLIH PASTIRSKIH PSOV

POMEN POREKLA PRI IZBIRI MLADIČA

PASEMSKA ČISTOST:
pričakovani,
želeni nagoni

PARJENJE V TIPU:
podobni,
primerni nagoni

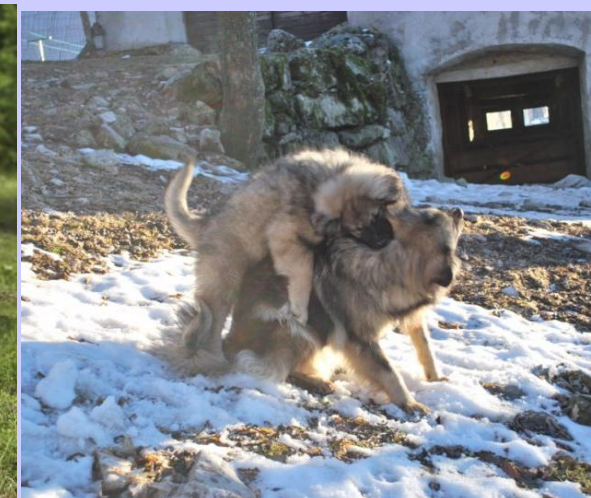
MEŠANJE TIPOV:
nepredvideni,
neželeni nagoni

2) ODRAŠČANJE

ODRAŠČANJE OB ŽIVALIH, KI JIH BODO VAROVALI

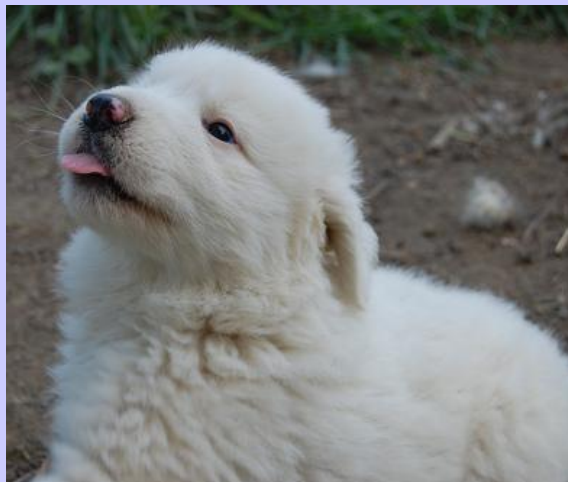
Pastirski psi vse svoje življenje preživijo s čredo. Z ljudmi imajo le malo stikov.

ODNOSI Z ŽIVALMI V ČREDI

vedenjski vzorci mladiča ohranjeni tudi v odraslosti

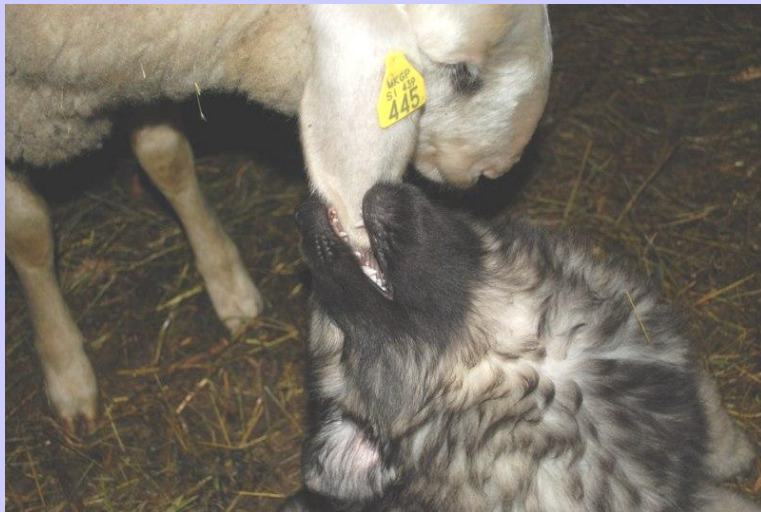
- **submisivno vedenje – izrazi podrejanja:**
lizanje gobca odrasle živali, razgaljanje trebuha, miritveno oblizovanje, zehanje, ...

- **igranje,**
- **sledenje** staršem ali drugim živalim
- zadrževanje v bližini doma, ob čredi
- lajanje, če se zgodi ali približuje kaj nenavadnega,
-

NEŽELENA VEDENJA

Mladiču **onemogočiti**, da bi se naučil, oz. dosledno **korigirati**:

- pretirano igrivost
- strmenje in preganjanje
- grizenje repov, uhljev
- uhajanje

3) VZGOJA

VLOGA REJCA

Zagotoviti pogoje in okolje, kjer bo lahko pes razvil in uporabljal podedovane lastnosti !

– Predanost

- izbira primernega, dovolj mladega mladiča
- vzgoja in usposabljanje (2 leti)
- nega, zdravstveno varstvo (cepljenja, poškodbe, paraziti, ...)
- hrana, voda

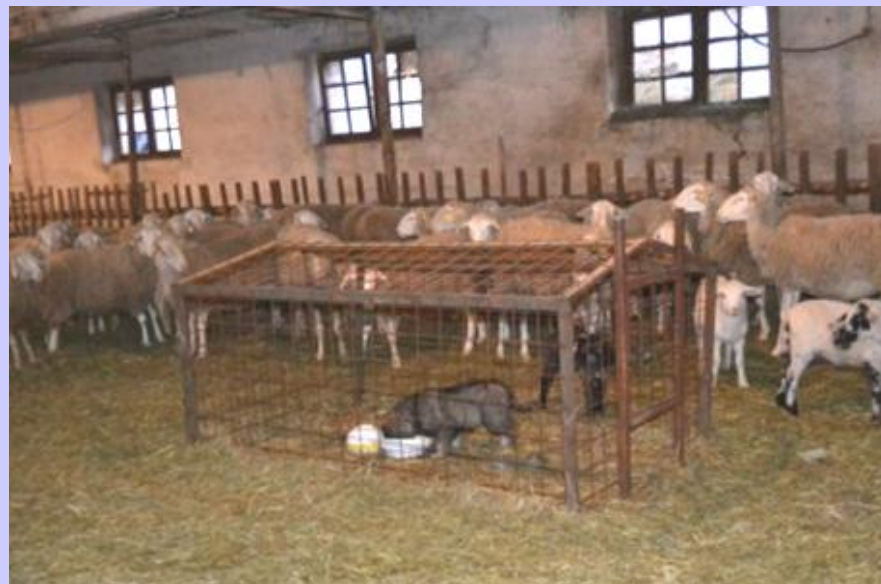
– Odgovornost

- vzgoja mladiča in reden nadzor odraslega psa
- primerna in pravočasna socializacija
- potencialno nevarni do ljudi in drugih psov
- opozorilne table
- spremstvo za obiskovalce

Poleg psa (psov!) **tudi drugi ukrepi za zaščito pred plenilci**

POMEMBNO

- Pravočasno (takoj) umestitev v čredo; strpne ovce; menjavanje ovc
- mladič naj bo ves čas s čredo, vendar s pregrado ločen od nje, kadar je brez nadzora (nekaj mesecev);

- **Nadzor interakcij z ovcami in dosledne korekcije neželenega vedenja** (preganjanje, groba igra, grizenje uhljev, repov, volne – začetek okoli 5. meseca)
- po potrebi vlečka ali obešanka, nagobčnik

POMEMBNO

- **Ustrezna socializacija** (družina, veterinar, domače živali), a le malo stikov z ljudmi;
vse interakcije s psom le ob čredi
- **Osnovna poslušnost**
(hoja na povodcu ob mejah pašnika; prihajanje na klic, mirovanje, nega, občasno vožnja z avtom)
- **Na pašniku učinkovito preprečiti uhajanje** (zanesljiva ograja, el. pastir, mreža)
- **Pogosto skrivaj opazovati + takoj ukrepati**
- **Poznati razvoj vedenja pastirskih psov in spremljati odraščanje**
(ne prekmalu sam s čredo; previdnost ob jagnitvah, odstranjevanje placent)

PRIPOMOČKI

VLEČKA — preprečuje preganjanje in pobege

- iz varnih materialov (les, guma za avto, moped, ...)
- različno velike in težke, krajše ali daljše
- lahko do $\frac{1}{4}$ teže psa
- **daljša in težja** psu preprečuje tekanje za ovcami in onemogoči preskok ali plazenje pod ograjo
- **kratka** (cca 1 m), psu opleta okoli zadnjih nog in upočasni gibanje — pes začne hoditi počasi in nekoliko postrani

OBEŠANKA — ovira hitro gibanje = varianta kratke vlečke

BODEČA OVRATNICA zaščita psa v spopadih

Hvala za pozornost !

Zavarovanje psa in pravni vidiki lastništva:

ZAKON O ZAŠČITI ŽIVALI (2007)

5. člen, točka 23: **Nevaren pes je pes, ki je ugriznil človeka oziroma žival.**

Za nevarne pse se ne štejejo:

- službeni policijski ali vojaški psi, katerih ugriz je posledica izvajanja službene dolžnosti;
- psi, katerih ugriz je posledica nedovoljenega vstopa osebe v objekt ali na **ograjeno zemljišče, ki je na vhodu označen z opozorilnim znakom.** ...

VII. Poglavje: 7. Ugrizi psov in šolanje psov; členi 26a, 26b, 26c.

PRAVILNIK O ZAŠČITI HIŠNIH ŽIVALI (2009)

– nekaj določb se (lahko) nanaša tudi na pastirske pse